

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Leto XXXI.

Celovec, 20. malega srpana 1912.

Št. 29.

Govor posl. Grafenauerja k uravnavi Donave.

(Dalje.)

400 milijonov za kanale, pa nobenega po- kritja.

V teku sedanjega zasedanja smo slišali mnogo o vodnih cestah. Vodne ceste in turska železnica so menda junktim. (To je, turska železnica je bila menda dovoljena s pogojem, da bodo dovoljene tudi vodne ceste.) Dobro! Poljaki, oziroma prebivalci Avstrije severno od Dunaja zahtevajo to, kar jim gre, če je bil tedaj res sklenjen junktim, ko je državni zbor dovolil tursko železnico. Sedaj pa slišim, da bodo te vodne ceste požrle 400 milijonov kron. Zanje nimamo nobenega pokritja. (Klici: 1600 milijonov!) Torej še več. Za to nimamo pokritja, in bremena, ki jih morajo nositi naši davkoplačevalci, so velikanska. Kmečki stan, ki je podlaga za vsak gospodarski in socialni napredek, strada, večina v državnem zboru tukaj pa dovoljuje tako velikanske izdatke, ne da bi vedela, kje naj vzamemo denar. O rešitvi finančnega načrta ni govora. Te vodne ceste bodo zgradili in morda tudi še kanal od Donave, ki ga zahteva mesto Dunaj, ki ga pa centralno mesto za varstvo poljedelstva in gozdarstva pobija in ga ne mara imeti. Kam naj vodi to gospodarstvo? Pred nedavnim je rekel neki poslanec, ki mi je blizu, čisto prav: Njega ekselencija gospod minister za javna dela menda pre-mišljuje, če ne bo morda treba poleg vodne ceste zgraditi tudi železnico, po kateri bodo dovažali za vodno cesto potrebno vodo. (Posl. Ganser: To so prastari dovtipi, še iz prejšnjega stoletja!) Že mogoče, toda to nič ne škoduje, če ponavljamo stare reči, če so le dobre! (Medklici.)

Podlistek.

Zadnji svojega rodu.

H. Sienkiewicz.

V mestu Antilope so bile napovedane predstave v cirkusu. Velikanske množice ljudi so se rinile proti cirkusu, in kdor je bil tujec v tem kraju, si je komaj mogel misliti, da je to cvetoče mesto staro še komaj petnajst let.

Noben belokožec si prej ni upal priti v Haviato, glavno mesto indijanskega rodu, imenovanega »črne kače«. »Črne kače« so tako hrabro branile svojo zemljo, da so si beli ljudje zaman skušali usuzniti to hrabro ljudstvo. Precej jih je že poplačalo svojo drznost s smrtjo, in njih kri je poškopila hrabro zemljo indijansko.

V tiho noč je bila zavita Haviata, njeni prebivalci so počivali v globokem spanju. Tedaj pa je v mesečini napadlo več sto belih mož brezskrbne Indijance, in ko je zjutraj priplavalo žarko solnce izza gora, je bila zmaga že odločena. Rdeče ljudstvo je bilo premagano, vsi prebivalci Haviate so bili poklani, v lastni krvi so ležala tukaj trupla mož, žensk in otrok. Le malo mož, ki so bili prav tisti čas na lovu, je ostalo živih.

Na razvalinah Haviate pa se je kmalu dvignilo novo mesto z dvatisoč prebivalci. Novo mesto so imenovali Antilope. V bližini mesta so bili zlati rudniki, zato se je ljudstvo od vseh strani selilo v novo mesto,

Avstrijska »zavoženost« pri Zili.

Pustiti hočem Donavo nekoliko pri strani in govoriti o deželi, katero poznam dobro. To je moja koroška domovina, v kateri obstoji vodno gospodarstvo že od leta 1872. Leta 1872. je koroški deželni zbor sklenil zakon, po katerem bi morali uravnati Zilo, reko v dolini, v kateri tudi jaz prebivam. Kolikokrat so že v tej dolini komisijonirali, more le tak vedeti, ki tam prebiva, koliko potokov so že tam uravnali, ve tudi le tak, ki je tam naseljen. In da je vsa regulacija Zile v resnici avstrijska »zavoženost«, to je, gospodje, tudi res. Nočem o tej zadevi več razpravljati, trdim le, da je ves denar, ki so ga plačali za uravnavo te hudoorne reke država, dežela in mejaši, danes pri oknu ven vržen denar.

Več ozira na nasvete prebivalstva!

Gospodje komisarji so bili opozorjeni, v čem da tiči zlo, zakaj da uravnava te stranske reke nima uspehov, toda na pameten nasvet ali predlog prebivalstva ničesar ne dajo; saj ljudje na deželi niso akademično izobraženi, saj ti ne vedo, kako je treba uravnati kako reko. Ti vendar ne poznajo reke, ampak edinole gospodje komisarji jo poznajo, ki deloma pet do deset minut s ceste ogledujejo reko in sicer v mesecu juliju ali avgustu. Pri resnični povodnji pride komisija šele potem. Pride šele potem, da vidi, da je res vse pokončano; v koliko in kdo pa da je kriv, da so bile zgradbe uničene, tega ti učenj gospodje ne vidijo in ne priznajo. Tendanca (namen) regulacije rek je seveda dobra, tega nihče ne zanikava. Treba bi se bilo pa bolj ozirati na nasvete prebivalstva, nego se je dosedaj. Le ta pozna element, kdor tam stanuje, ga vsak čas vidi in je njegove nevarnosti že prestal. (Posl. Ganser: Delitev kompetence je kriva tega! En košček pripada ministrstvu za

javna dela in en košček poljedelskemu ministrstvu!) Leta 1872. še nismo imeli ministrstva za javna dela. (Posl. Ganser: Toda tedaj sta bila poljedelsko in notranje ministrstvo!) Če so bile agende (poslovanje) deljene, Zila zaradi tega iz Koroškega ne bo tekla na Tirolsko.

Kaj je z uravnavo Meže?

Druga reka, koje uravnava je bila navetovana leta 1866., je Meža. Če primerjam stroške za uravnavo Meže s stroški za uravnavo Donave, niso prvi v primeri s stroški za uravnavo Donave niti malenkostni. Važnosti regulacije Donave nikakor ne podcenjujem, ker mesta Dunaja vendar ne moremo pustiti, da izgine, če čutimo avstrijsko. Toda ne verjamem, da bo po predloženem nam poročilu zlo tako odstranjeno, kakor so napovedali gospodje tehnik. Slišim pač poročilo, a nimam zaupanja! Poudarjati moram zopet, da je koroški deželni zbor v zadevi regulacije Meže storil vse, da jo izvede. Tamošnje prebivalstvo je navezano na svojo zemljo in grudo in bo sčasom še bolj, ker na Koroškem zaradi postopanja Južne železnice, ki tarife silno zvišuje, industrija za industrijo izginja in prebivalstvo v industrijskih krajih vsled tega nima drugih življenjskih dohodkov kakor živinorejo. Deželni zbor in deželni odbor koroški storita vse, da to zadevo enkrat konečno uredita. Kje ležijo danes akti? Če vprašam pri deželni vladi, se mi reče, da so pri ministrstvu. Tukaj se mi dajejo obljube in prepričan sem, da bom danes zopet dobil izvrstne obljube; lepše, kakor nam jih je danes z veseljem čital gospod poročevalec.

Kaj je z Belo?

Druga reka je Bela v Podjuni dolini. Ta zadeva se zavlačuje že dvajset let. Ljudje prosijo venomer. Reka je deroča in nevarna. Ljudje v tamošnjem kraju so več-

in v petnajstih letih se je število prebivalcev petkrat pomnožilo.

Sedem let po razdejanju Haviate je bilo devetnajst indijanskih bojevnikov — zadnji iz rodu »črnih kač« — obešenih na istem trgu, kjer se danes razlegajo zvoki godbe v cirkusu.

Pa zakaj drvi danes vse v cirkusu? Zato, ker je na sporedu sledeča vlezanimiva točka:

»Ples na vrvi, dvajset metrov visoko. Pleše slavni akrobat »Sahem«, glavar »črnih kač«, zadnji svojega rodu.«

Premeteni ravnatelj cirkusa Dean je pripovedoval v hotelu, da je srečal pred petnajstim leti na potu v Santo Fe starega umirajočega Indijanca, katerega je spremljal majhen deček. Stari mu je tik pred svojo smrtjo še povedal, da je deček sin zadnjega glavarja »črnih kač«, ki je bil ubit pri razdejanju Haviate. Ravnatelj je vzel dečka k sebi, ga vzgojil, in sedaj je to njegov najboljši akrobat (plesalec na vrvi).

Zato danes hrumi vse prebivalstvo Antilope v cirkusu, da vidi zadnjega potomca »črnih kač«. In možje se že vesele, kako bodo kazali na mladega Sahema in pravili svojim ženam in otrokom: »Glejte, to je zadnji iz rodu »črnih kač«, ki smo jih mi pobili, ko smo si osvojili Haviato.«

Cirkus je nabito poln. Pri vходу se občinstvo uprav bojuje za zadnja še neoddana stojišča.

Stotine petrolejskih svetilk, ki vise na žici visoko pod stropom, razsvetljuje šotor.

Godba zaigra koračnico, zabava postaja vedno živahnejša, občinstvo vedno bolj razigrane volje.

Godba spet utihne . . . zvonček zacinglja . . . velika tišina vsenaokrog.

Šest slug se postavi v dveh vrstah ob urodu k hlevom, in med njimi v skoku prijezdi v areno jahalka Lina na konju brez sedla in uzde.

Lina je krasna, tako, da se vznemiri mlada Matilda in zašepeta svojemu ljubemu, mlademu farmerju: »Kaj ne, da me imaš rad?«

Godba spet zaigra in Lina razkazuje svoje vratolomne vaje. Glasno ploskanje ji doni od vseh strani, ko odjezdi spet iz arene.

Godba zaigra uverturo k »Don Juanu« in čez vso areno začno napeljevati jekleno žico.

Kmalu žari ves šotor v bliščeči svetli bengalični luči.

Sedaj mora nastopiti Sahem! — A mesto njega vstopi ravnatelj. Globoko se pokloni in prosi cenjeno občinstvo, da ostane med Sahemovimi vajami kolikor mogoče mirno in se vzdrži vsakega hrupnega ploskanja in odobravanja, ker je sin indijanskega glavarja danes še bolj divji in vznemirjen kot sicer.

Globoka tišina nastane, kot da ni žive duše nikjer. Čez par minut gre po vsem cirkusu lahko šepetanje: že gre, že gre.

(Konec.)

krat v nevarnosti za življenje in last, potrebujejo svojo zemljo tako nujno, kakor mogoče razven na Krasu nikjer drugod. Toda zgodi se ničesar! Tudi v tem slučaju ne vem, kje da tiči pravi vzrok in kje je iskati zadržka. Deželna vlada dela obljube in noben trenotek ne dvomim, da okrajno glavarstvo v Velikovcu stori svojo popolno dolžnost, in vendar z regulacijo te reke nismo prišli niti za korak naprej, čeravno ta reč, če jo primerjamo z državnim proračunom, ki znaša nekaj nad 3000 milijonov. ne igra prav nobene vloge.

Skopost centralne vlade.

Zadnjič se je pokazala potreba, napraviti za prebivalstvo in živino vodovode za pitno in uporabno vodo. Koroški deželni zbor je sklenil, prositi ministrstvo, da pri delitvi podpor za vodovode za pitno in uporabno vodo ne postopa tako malenkostno in ne zavzema vedno le stališče: Ker daje dežela malo ali ničesar, damo tudi mi malo ali ničesar; če da dežela več, bomo tudi mi dali več. To ni pravo stališče osrednjih oblasti. Naša dežela daje, kar more dati, mnogo od tako revne dežele ravnotako kakor od berača se ne sme zahtevati. Tukaj bi centralna vlada, oziroma centralne oblasti morale pokazati bolj velikopotezno voljo — rekel bi — bolj vstrežljive bi morale biti; saj vendar ne gre od prebivalstva zahtevati vedno le davkov, vojakov in poceni mesa, ne da bi se mu pripomoglo tudi do pitne in uporabne vode. Toda v tem oziru je država, vsaj nasproti meni kot koroškemu državnemu poslancu zelo zadržljiva. Zato ne priporočam samo regulacije Donave, ampak polagam centralni vladi toplo na srce, da se bolj ozira, če hoče uravnati reke, tudi na upravičene, skromne in praktične nasvete in da, kar zadeva splošno blaginjo, od kateri mora imeti in bo imela korist tudi vlada, v zadevah, kakor so na Koroškem vodovodi in regulacija rek, vlada zapusti svoje dosedanje zadržljivo stališče in se pokaže kot očeta revnega prebivalstva. S tem sem končal. (Živahno odobravanje.)

Slovenci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Dnevne novice in dopisi.

40letnico mašništva obhaja dne 21. t. m. velečastiti gospod kapucinski gvardijan o. Lovro Cejan v Celovcu. Na mnoga leta!

Praznovanje 25letnice mašniškega posvečenja v Celovcu. V sredo, dne 17. t. m., so v stolni cerkvi v Celovcu obhajali 25letnico svojega mašniškega posvečenja č. gospodje Jožef Fritz, župnik v Dvoru, Anton Gabron, župnik v Skočidolu, Martin Kovač, kanonik, mestni dekan in stolni župnik v Celovcu, Ludovik Pirker star., župnik v Šmihelu na Gospasvetkem polju, Franc Premru, župnik v Možici, Franc Virnik, župnik v Št. Jurju pri Celovcu, o. Rajmund Kuharz O. S. B. in vojaški kurat msgr. Rafko Kozák. Odsoten je bil č. gospod o. Alfonz Vakselj O. F. M. iz Ptujca. Od tovarišev, ki so bili tudi kot prvi posvečeni od prevzvišene kneza in škofa dr. Kahna dne 17. julija 1887. leta., so že umrli: Anton Bader, Jožef Mold, Janez Vidoc, o. Bruno Jellineg O. S. B. in o. Bertold Kumer O. S. B. v slovesnem sprevodu so se gospodje jublanti podali ob osmih zjutraj iz stolnega župnišča v lepo okrašeno stolno cerkev, kjer je imel v srce segajočo pridigo velečasti gospod o. Vaclav Lerch, ravnatelj celovške bogoslovnice. Slovesno mašo je opravil ob asistenci častitih gospodov Alojzija Millele in Franci Smodeja mil. gospod stolni župnik Martin Kovač. Slovesno črno sveto mašo za rajne tovariše je opravil velečastiti gospod župnik Gabron. Slovesnosti je prisostvovalo mnogo celovških vernikov. Raz stolp stolne cerkve in župnišča so plapolale zastave. Po končani cerkveni slovesnosti je povabil mil. gospod stolni župnik in kanonik Martin Kovač navzoče tovariše na obed, kjer se v veselem pogovoru in napitnicah spominjali svojega petindvajsetletnega mašniškega delovanja, trpljenja in veselja. Jubilentom je došlo mnogo čestitk, med njimi tudi brzojavna čestitka prevz. kneza in škofa dr. Kaltnerja; prevz. gospodu knezu in škofu dr. Kahnu so poslali jubilentje brzojavno udanostne pozdrave, na kar se je prevzviše-

ni telefonično zahvalil v pristrčnih besedah. Popoldne so naredili izlet k Materi božji na Otoku ob Vrbskem jezeru. Vam, gospodom jubilentom, kličemo: Še mnoga leta!

Sprejem ministrov Trnke in Dlugosza na Bledu. Minister za javna dela Trnka je dne 15. t. m. došel na letovišče na Bled. Na jeseniškem kolodvoru ga je sprejel in pozdravil državni in deželni poslanec Pogačnik, podpredsednik državne zbornice, na blejskem kolodvoru so ga pozdravili v imenu raznih korporacij dr. Krisper, dr. Papež, župan Fr. Rus, poslanec Piber in drugi. Deklice v narodnih nošah so ekselenci izročile šopke. Minister in njegova soproga sta se za presrčni sprejem najtopleje zahvalila in se med zvoki zdraviliške godbe odpeljala v vilo »Dalibor«. Bled je bil v zastavi. Dne 16. t. m. je došel na Bled poljski minister krajan Ladislav Dlugosz. Pri sprejemu je bil navzoč tudi minister Trnka.

Prijava za udeležitev dijaškega sestanka v Ljubljani. Vsi oni, ki se mislijo udeležiti sestanka dijaškega ob desetletnici »Zarje« dne 1., 2. in 3. avgusta v Ljubljani, naj se nemudoma javijo do 25. julija t. l. Vsa pisma in naznanila je treba poslati na naslov: Dore Masič, jurist, Ljubljana, Vrhovčeva ulica 11. Na poznejše prijave se ne bo oziralo.

Škandal dr. Hochenburgerjevega sistema v novi izdaji. Sodni avskultant dr. Silan je iz Celovca prestavljen v Maribor. Iz zanesljivega vira se nam poroča, da ima pravosodni minister nalogo, zadnjega slovenskega sodnega uradnika na Koroškem premestiti iz Koroške v druge dežele. Na Koroškem pa nastavljajo med Slovenci zloglasne nemške kurzovce, pred katerimi slovensko ljudstvo trepeče, ker jih ne pozna samo iz sodne dvorane, ampak tudi od raznih nemškonacionalnih hujskaških prireditelj. Kaj bo rekla na to slovenska delegacija?

Ljudska kuhinja v Celovcu. Iz poročila celovške ljudske kuhinje za leto 1911 posnamemo, da je oddala 287.462 porcij za 4089 K 40 vin. Porcija mesa z zelenjavo se je oddajala po 28 vin. in 22 vin., juha po 8 v in 10 vin., močnata jedila po 22 vin. in kruh po 4 vin. Dohodkov je imela 44.313 K 41 vin., stroškov 46.780 K 63 vin., torej 2467 K 22 vin. primanjkljaja.

Iz politične službe. Konceptni praktikant pri mariborskem okrajnem glavarstvu dr. Feliks Lajnsic je imenovan za namestniškega koncipista.

Cerkvenoglasbeni tečaj podpornega društva slovenskih organistov v Celovcu, ki se je vršil od 15. do 19. julija, se je v vsakem oziru obnesel kar najbolje. Udeležencev je bilo 27. Tečaj je vodil zaslužni vodja orglarske šole v Celju gospod Karel Bervar, ki je drage volje prihital v Celovec, da svoje bogato glasbeno znanje obrne tudi v prosep cerkvenega petja na Koroškem. Kar je izšlo koroških organistov iz njegove šole, so zelo dobri organisti, v svoji stroki temeljito izobraženi. O koralu je prišel predavati tudi priznani cerkvenoglasbeni strokovnjak velečastiti gospod dr. Kimovec. Predavali so še o raznih rečeh vlč. gospod prelat dr. Martin Ehrlich, velečastiti gospod dr. Lambert Ehrlich in gospod Smodej. V sredo popoldne so udeleženci tečaja naredili izlet na Otok in potem koncert na orglah v Porečah ob jezeru. Igrali so gospodje Karel Bervar, Luka Kramolec in J. Hauptman. Vsem prirediteljem tečaja bodi izrečena iskrena zahvala!

Naš narodni madež. Slovenci imamo mnogo vrlin, za katere nas lahko zavidajo največji in kulturno najvišje stoječi narodi; imamo pa tudi mnogo, mnogo narodnih madežev, da se moramo pred tujimi narodi sramovati. Najgršega našega narodnega madeža, nemškutarstva, niti ne omenjamo. Pač pa opozarjamo to pot na neki posebni narodni madež na slovenskih gimnazijah — upamo, da ne na vseh — ki nas pred drugimi narodi označuje kot otročji narod. In vendar pri tem narod nima nobene krivde, pač pa posamezne osebe. V rokah imamo gimnazijsko izvestje za slovensko gimnazijo v Novem mestu, ki pa se imenuje »Jahresbericht des k. k. Staatsgymnasiums in Rudolfswert«. Da je gimnazija slovenska, dokazuje učni jezik, ki je v spodnji gimnaziji slovenski. V razredih višje gimnazije se poučuje veronauk v V., VI. in VII.,

matematika v V. in VI., naravoslovje v V. in VI. in slovenščina seveda v vseh razredih slovensko, drugi predmeti pa v nemškem jeziku. Kljub temu pa ima gimnazijsko izvestje nemško lice. Nemci bi kaj takega nikdar in nikjer ne trpeli. Naravnost neodpušljivo pa je, če se hoče na vsak način, tudi proti vsem načelom zdrave pameti, varovati oficialnost nemškega jezika. Tako beremo v omenjenem izvestju: »Ustavoznanstvo avstro-ogrske države. Von Professor Dr. Viktor Tiller.« Cela razprava je potem slovenska! In kaj takega trpijo na Kranjskem! Na Koroškem so Slovenci na Kranjskem strašno razvpiti kot nestrpni narodni radikalci — seveda čisto po krivici! Najpohlevnejši nemški krščanski socialci je v primeri z velikimi narodnjaki na Kranjskem pravi rogovilež!

Tri velika posestva v bližini Celovca so naprodaj. Slovenski kupci, pozor! Vse informacije daje g. dr. Rok Jesenko, koncipient pri g. dr. Brejcu v Celovcu.

Samoumor. Pri Ribnici je skočil v Vrbsko jezero sluga celovškega deželnega sodišča Florijan Merkuš in utonil. Truplo so že potegnili iz vode.

O viharju in toči. Dne 4. t. m. smo prejeli iz Kotmarevasi še sledeče poročilo: Že lani smo imeli vsled suše slabo letino in so na vigred morali kmetje povečini kupovati krmo. Letos smo nakosili dosti krme in se je tudi na polju vse razvijalo lepo. Toda v četrtek, dne 4. t. m., popoldne je nastalo hudourje in je začela padati toča, debela kakor orehi. Padala je kake četrt ure in pobelila zemljo; ležala je še drugi dan. Uničila je vse žito, rž, ječmen, turščico, oves in sadje. Žito je po nekaterih krajih tako zbito v tla, da še slame ne bodo dobili. Toča se je vsula čez Škofiče, Kotmarovas, Žihpolje, Golšovo in Šmarjeto.

Slovensko trgovsko šolo v Trstu, na kateri sta laščina in nemščina obvezna predmeta, je pretečeno šolsko leto obiskovalo 58 učencev, vsi rimsko-katoliške vere in slovenske narodnosti. Iz Koroške je bil v 1. tečaju Josip Plassnig iz Šmarjete v Rožu. Jeseni t. l. se odpre v področju že obstoječe deške tudi dekliška trgovska šola in sicer I. letnik, ako je zglasi najmanj 20 deklic z dovršeno meščansko ali njej enakovrstno šolo. Vpisnina bo znašala 9 K, šolnina letnih 200 K, plačljivih v 10. obrokih. Informacije se dobi pri ravnateljstvu.

Mlekarske vrče in vse druge potrebščine za mlekarne in sirarne iz prvih tovarn priporoča »Slovenska Straža«, ki prosi za naročila posebno naše zadružne mlekarne. Že en sam poskus bo zadostil, da bodo postali stalni naročniki. Naročila sprejema in ponudbe pošilja za »Slovensko Stražo« gosp. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Slovenska gostilna v Gradcu. Znano slovensko gostilno pri »Andreju Hoferju«, Gradec, Prokopigasse 12 (blizu glavnega trga), je prevzel zaveden Slovenec gospod Ivan Černčec iz Slovenskih goric. Pripominimo, da je to edina slovenska gostilna v mestu in da je naša sveta dolžnost podpirati svoje rojake v tujini, osobito v tako nemškem mestu kakor je Gradec. Pri »Andreju Hoferju« se dobi vedno prijetno slovensko družbo in dobro postrežbo. Slovenci in Slovenke, pokažimo svojo zavednost!

Internacionalno - klerikalni ogled vj-ske imenujejo »Freie Stimmen« evharistični kongres, ki je strogo verska zadeva! Zopet dokaz, da nemški svobodomisleci gromijo proti klerikalizmu, mislijo pa — katoliško cerkev! Zato se »Fr. Stimmen« zaganjajo v naučno ministrstvo, ker je zaukazalo šolskim vodstvom, da dajo učiteljem, ki se želijo udeležiti evharističnega kongresa, dopust in da v potrebi smejo odložiti začetek šole do 18. septembra. Seveda nemškim nacionalnim voditeljem je bolj sveto zažiganje kresov v čast poganskemu Wodanu kakor pa Najsvetejši!

Dobernig — častni član Borovelj. Občinski junaki boroveljski so poslanca Doberniga imenovali za častnega občana.

Nov šport dunajskega župana. Veliki patriot in nedosežen organizator krščansko-socialne stranke dr. Lueger je umrl. Zdi se pa, da je z njim kot umrlim dunajskim županom zajedno zamrlo tudi patriotično navdušenje na dunajskem rotovžu. Njegov naslednik dr. Neumayer je v prvi vrsti strasten Nemeč in sovražnik Slovanov in potem

v njegovem srcu dobila še kak kotichek krščansko socialna ideja in patriotizem. Pri nemškem zvezinem streljanju v Frankobrodu na Nemškem je dne 14. t. m. govoril sledeče besede: Vi, nemški bratje v »rajhu«, ki ste si v svesti, da bi s padcem nemške »Ostmarke« (Avstrije) padel najvažnejši branik, vi ste naši najnaravnejši prijatelji. Vez, ki nas veže, se ne bo raztrgala, dokler se v naših žilah pretaka nemška kri. Svetovna zgodovina bo v proslavo na veke povdarjala, da so bili knezi in cesarja dveh najmogočnejših držav najprisrčnejši prijatelji. Tako smemo zaupljivo gledati v bodočnost in čuvati pregovor: Dati knezu vedno, kar je knezovega in domovini, kar je domovininega. — Tako izrabljajo zvezo Avstrije in Nemčije v strankarske namene in Slovani se še naj za to zvezo navdušujemo, zlasti ko imamo od nje le gospodarsko in narodno škodo!

Slovenska krščansko - socialna zveza za Koroško se najprisrčnejše zahvaljuje neimenovanemu dobrotniku za darovanih 100 K, ki jih je prejela po podpredsedniku. Bog plačaj!

»Kameljanska milost« kolodvorskih uslužbencav v Celovcu. Dne 12. julija t. l. ob 11. uri 40 minut predpoldne pridem na celovski kolodvor, oddelek za državno železnico, želeč si kupiti vozni listek. Pri okencu se je ravno z največjo uljudnostjo streglo italijanskemu potniku, kateremu je pomagal tolmačiti železniški vratar s prijaznim nasmehom. (!) Še dve stranki se odpravita, in pridem jaz na vrsto. V vsej ponižnosti zahtevam listek v »Žihpolje—Maria Rain.« Storil sem s tem celo več nego se more od stranke zahtevati, namreč, da sem povedal tudi žihpoljsko nemško ime. A vendar je bil greh že storjen! Kot kako po tiralici zasledovano žrtev me znana frajla — kolodvorska izzivalka »fiksira« in ogleduje od glave do nog, nekaj časa premišljeva, ali bi postregla ali ne. Konečno ji — se mi zdi — obvisi pogled na mojem mladem zakonskem prstanu, in to ji tako ugaja, da mi vendar brez oporekanja postreže. Godilo se je molčeče kljubovanje na tak način, da je jasno pričalo sovraštvo do slovenskega imena postaje, ki stoji vendarle na slovenski zemlji. Mene pa je opomnilo, da je najboljše zdravilo takim neopravičenim »babjim kapricam« edino le odločna radikalnost. In te se bo v bodoče vedno zvesto držal in nikdar več zahteval voznega listka dvojezično, ampak vedno le samoslovensko nepoboljšljivi »bindišarski« lafidrovc iz Celovca.

Krasno letovišče za enega gospoda duhovnika se dobi na najlepši koroški planini, na Bistriški planini v Zilski dolini. — Hotel »Ojsternik« nudi enemu duhovniku prosto stanovanje, da bi tam v novo zidani kapelici, ki je kakih deset minut oddaljena, vsak dan maševal. — Posebno ob nedeljah bi bila božja služba potrebna, ker sicer veliko ljudi ostane brez maše. — Hrana je poceni. (Juha, meso in dve prikuhi po 1 K, pečenka nekoliko več.) — Zglasite se takoj pri uredništvu »Mira«. — Lahko se duhovniki menjavajo, a tako, da ostane vsak za nekaj časa na planini.

Zadnji opomin za evharistični kongres! Slovenci! Zadnji čas je, da se javite za evharistični kongres! — **Do 25. julija** morajo biti imena udeležencev in denar v Celovcu! Duhovniki, kmetje, možje in žene, fantje in dekleta, ne vstrašite se dolgega pota, ne vstrašite se stroškov! Nikdar morda ne bo več take slavnosti na Dunaju, nikdar ne bode imeli tako krasne prilike, ogledati si najlepše cesarsko mesto sveta, Dunaj! Svoje vodnike bode imeli, da se Vam ni treba ničesar bati. — Zglasiti se pa morate sedaj, pozneje se ne sprejema več oglasov. — Vsa naznanila, vprašanja naj se naslovijo na **Slovensko krščansko - socialno zvezo, Celovec, ali na častitega gospoda dr. Martina Ehrlicha, Ahacljeva cesta 5.**

Pogreb prof. dr. K. Štreklja v Gradcu dne 10. julija je bil jako skromen. Udeležili so se ga graški slovenski visokošolci, nekateri pokojnikovi znanci in graški uradniki. Drugače je bila zastopana samo »Slovenska Matica«, »Mohorjeva družba« in »Zgodov. društvo« iz Maribora. — Njegovi ožji kolegi nemški — prof. Bauer in drugi — ga niti na pokopališče niso spremili. — Povemo na-

ravnost, da bi ne bilo treba toliko obzirnosti nasproti Nemcem ter da bi se bil rajnkemu slovenskemu učenjaku spodobil vsaj kratek nagrobni govor. Bodite malo bolj odločni, Slovenci, kadar se gre braniti pravico in čast naših velikih mož!

Od katoliške cerkve je odpadel Jožef Gutovnik, strežnik v rudarski bolnišnici na Lešah ter pristopil k lutrovski cerkvi, ker se je radi občevanja s pastorjem baje »prepričal«, da je Kristus le lutrovsko cerkev ustanovil, ne pa katoliško. Občudovanja vredna modrost! Kje pa je bila potem Kristusova cerkev pred 16. stoletjem, ker je Luther ustanovil lutrovsko cerkev šele v 16. stoletju?!

God. sv. Mohorja se je v petek, dne 12. t. m. praznoval ob 7. uri zjutraj v cerkvi sv. Duha v Celovcu s sv. mašo in blagoslovom, ki jo je služil odbornik Mohorjeve družbe, č. g. Jos. Zeichen. Razen polnoštevilnega Družbinega obojja se je službe božje udeležilo tudi lepo število celovških Mohorjanov. V »Družbi« je bil ta tan običajni delopust.

Sv. Tomaž pri Celovcu. (Toča.) Dne 10. julija je razsajala pri nas huda nevihta s točo. Na polju je precej škode.

Gospa Sveta. (Nova sv. maša), katero bode dne 21. julija tukaj daroval gosp. novomašnik Zmagoslav Ruprecht, se bo pričela ob devetih. Pridigoval bo bivši kanonik, vlč. g. France Lasser, sedaj kn. šk. tajnik.

Kako se imenuje?

najboljša kavina primes?

„Pravi : Franck :“

s kavinim mlinčkom

kot

tovarniško znamko.

Poskušnja dokaže istinitost rečenega, pokaže vse njega vrline v vonju, moči in barvi, izdatnosti, slastnosti in cenosti.

Pliberk. Pri nekaterih Pliberčanih so se razmere zadnje čase precej izpremenile. Tako tudi v gostilni pri Plešivčniku. V pojasnilo vsem, ki prihajajo v Pliberk, poročamo sledeče: Dokler je gospod Plešivčnik, lastnik gostilne in mesarije, pri »Jangnjetu« (»Zum Lamm«) sam vodil svoje podjetje, je bilo še tako podomače — slovensko; sam je rad kramljal slovensko in je bila ta gostilna dobro obiskana. Zaradi bolezni je pa mesarijo oddal v najem nekemu g. Logarju, kateri je, čeravno sin dobrih slovenskih starišev, postal nemškutar, tako, da že skoraj noče znati več slovensko, kvečjemu le takrat, kadar kupi kakšno staro kravo od kakega kmeta. Sploh se je ta hiša nekako — predelala, čeravno zahajajo tja pristni liberalci, kakor dr. Müller, dr. Gosak itd. Začudil sem se, ko najdem v tretji sobi te gostilne nabiralnik »Schulvereina«. Stikal sem okoli, a nisem našel nobenega slovenskega. Slovenci pa taki! Vsaj nabiralnik Družbe sv. Cirila in Metoda, če že ne »Slovenske Straže« se spodobi v takoimenovano »slovensko gostilno«. Kaj ne gospa Pleschiunig?

Žvabek. (Toča.) V torek, dne 9. t. m., nas je udarila roka božja s točo, ki je napravila v polovici fare tem več škode, ker je žito poprej tako lepo kazalo. Prizadeti so tudi Sušani, najhuje pa nekateri posestniki v hribih, kjer je uničeno vse. Več let bo minilo, predno se zacelijo rane, vsekane sadnemu drevju. S solznimi očmi gledamo v bodočnost!

Velikovec. (Hitro ubogajo.) V nekem deškem razredu na tukajšnji mestni ljudski šoli je dal učitelj pred kratkim pisati nalogo: »Wir Deutsche«. »Wir sind deutsch, und bleiben auch deutsch« itd. To se čisto dobro glasi za nemške otroke. Toda kaj pa je s slovenskimi otroki, ki morajo obiskovati to šolo, v katero jih pri popisovanju z vsemi mogočimi sredstvi naravnost silijo? Lansko leto je bilo v nekem drugem deškem razredu na šolski plošči sledeče zapisano: »Deutsch bis zum Tod! Deutsch sei dein Geist, dein Lied, dein Wort, — Dein Volk, dein Stolz und höchster Hort, — Und deutsch was droh'n und kommen mag, — Dein Herz bis zum letzten Schlag. — Und Sang und Klang soll himmeln — Mit — Ungestüm sich reissen — Und jeder echte deutsche Mann — Soll Freund und Bruder heissen«. Ali se tako slovenski otroci navajajo in vzgajajo svojemu rodnemu narodu? Kaj čuda, da je dne 6. t. m. slovenski učenec Z. v Št. Rupertu z ograde v šolo noter vpil: »Heil, wir sind Deutsche!« Tako hitro ubogajo slovenski otroci! Tudi se slišijo vedne pritožbe, da otroci tukajšnjih nemških šol vedno zmerjajo otroke šentru-pertske šole in celo kamenje za njimi mečejo. Taki slučaji se naj z imeni naznanijo c. kr. okrajnemu šolskemu svetu. V to poklicane c. kr. šolske oblasti pa opozarjamo, da se malo bolje pobrigajo, v kakem duhu se vzgajajo naši šolarji. Slovenci moramo odločno protestirati proti takim izrastkom nemškutarske kulture!

Iz Spodnjega Roža. V Kapli je bila dne 14. julija ustanovljena skupščina tretjega reda za Spodnji Rož. V to skupščino spadajo vse župnije v Spodnjem Rožu. Dalje tudi župnije: Bilčovs, Kotmaravas in Žihpolje. Ustanovitev se je vršila po sledečem redu. Ob drugi uri popoldne so imeli častiti gospod o. Salvator Zobec cerkven govor, v katerem so obrazložili pomen tretjega reda. Nato so bile litanije in blagoslov, nakar se je vršilo v zakristiji zapisovanje. Vpisalo se je 36 starih in 23 novih članov. Skupščina šteje sedaj 8 moških in 52 ženskih članov. Voditelj skupščine je častiti gospod Valentin Limpel, župnik v Kapli, ki je tudi član tretjega reda. Naša skupščina se je pridružila k tretjeredni provinciji na Brezjah. Z ustanovitvijo te skupščine smo napravili važen korak naprej, ker smemo upati, da se bo z njo okrepilo versko življenje v Spodnjem Rožu. Dalje tudi ne bo več treba tretjerednikom zahajati v Celovec na mesečne shode, ker se bodo zanaprej mesečni shodi vršili redno v Kapli, na katere vabimo vse, četudi niso v tretjem redu, posebno pa mladeniče in dekleta.

Velikovec. (Zaradi žaljenja cesarja aretiran.) Sklicujoč se na § 19. tisk. zakona zahtevam sprejem sledečega popravka v prihodnji »Mirovi« številki: Ni res, da bi bil jaz na kmetsko - društvenem (Bauernverein) zborovanju v telovadnici v Velikovcu dne 27. majnika t. l. rekel: Es ist schon wirklich die Zeit gekommen, wo wir Deutsche mit Ernst auf eine Vereinigung mit dem deutschen Reiche denken müssen. (Je res že prišel čas, ko moramo mi Nemci resno misliti na združenje z nemško državo.) — S spoštovanjem J. Nagele, državni poslanec. — Gospod poslanec Nagele se je zdramil. »Mir« je poročal, da je bil aretiran nemškutarski agitator Petrič, ker je sramotil habsburško dinastijo; pripomnil pa je, da to ni čudež, saj je sam Nagele govoril zgoraj navedene besede. Nageleta je torej ali sram, ali pa strah, da je hitel popravljati svoje lastne besede, ko je videl tako žalostno dejstvo pred seboj! Toda mož nam ne bo utajil, kar je govoril na »Bauerntagu«. »Mirov« poročevalc si je omenjene Nageletove besede na »Bauerntagu« takoj dobesedno zapisal in jih v celem obsegu vzdržuje. G. Nagele bi se sedaj rad opral, morda mu je celo žal izgovorjenih besed, toda izgovoril jih je in sad tega hujskanja, naperjenega proti samostojnosti naše avstrijske domovine, tudi že dozoreva, kakor kaže slučaj Petrič. Bo ljudstvo vsaj začelo nekoliko misliti, kam vodi hujskanje nemških nacionalcev med Slovenci! G. Nagele, Vi se pa poboljšajte, zanaprej govorite svojim volilcem kaj pametnejšega iz državnega zbora, nego da se na shodih zavzimate za Nemčijo in ubijate s tem v ljudstvu patriotizem!

Kazaze. (Sprejem novomašnika.) Velika radost je vladala v srcih vseh faranov, ko se je v nedeljo, dne 14. t. m. od posvečevanja vrnil v domačo župnijo novomašnik č. g. Lovro Božič. Župljani so ga zato slovesno sprejeli. Pred vasjo so postavili okusno okinčan slavolok, kjer ga je po kratkem nagovoru domačega dušnega pa-

stirja v imenu vseh faranov Franca Čapernikova primerno pozdravila. Po zahvalnih besedah g. novomašnika smo šli vsi v dolgi procesiji v župnijsko cerkev, kjer je po opravljeni popoldanski službi božji g. primčijant podelil vsem skupno svoj novomašniški blagoslov. Sprejema se je udeležila Marijina družba, šolska mladina in velika množica ljudstva iz vseh naših vasi. Topiči so nesli poročilo o tej slavnosti v bližnje kraje.

Incmanjavas. (Strela) je udarila v sredo, dne 10. julija popoldne v Matija Trampič, ko je na polju snopje skup nosil in ga naenkrat usmrtila. Matija Trampič je bil star šele 13 let, lepega, mirnega obnašanja. Pri Hodru, kjer je služil, so ga vsi radi imeli kot svojega sina. V petek, dne 12. julija dopoldne je bil pogreb na pokopališču v Jadovcah, kjer je njegov oče cerkovnik. Kako bridko je zadela ta nesreča starše in sorodnike! Naj jih tolaži zavest, da je stopil Matija še z lilijo v roki pred sođnika.

Borovlje. (Nemčursko gospodarstvo v Wirtschaftsverein.) Ni smo pozabili, s kako samozavestjo so Nemci ustanovili svoj konzum, ko so jih združeni Slovenci in socialni demokratje potisnili iz skupnega borovškega konzuma in kako so slednjemu prorokovali hiranje in naslednje konec brez slave. A godi se drugače: borovski konzum se razvija in procvita, nemški pa hira in bi bil že letos storil nad vse žalosten konec, če bi mu nihče ne bil prišel na pomoč. Ako si ogledamo gospodarstvo v nemškem konzumu, se slabemu stanju pač ne moremo čuditi. Kako slabo znajo nemčurji gospodariti, se vidi pač najlažje, ako se primerjata računski zaključka obeh konzumov; Borovski konzum je samo prodal blaga za 285.261 K 57 vin., pri nemškem konzumu znaša celi blagovni promet samo 95.403 K 31 vin. Pri takem velikanskem razločku v prometu pa izda konzum za plače letno 7807 K 05 vin., med tem ko izda borovski konzum le 11.455 K 34 vin. Kaj nekaj počne toliko nastavljenec v nemškem konzumu pri tako majhnem prometu? Upravnih stroškov ima nemški konzum nič manj kot 2869 K 82 vin. Pri veliki trgovini borovškega konzuma znaša inventar 3164 kron 62 vin., pri mali trgovini nemškega konzuma pa celih 4538 K 56 vin. Pri svojem velikem prometu ima borovski konzum samo 1185 K 26 vin. tirjatev, nemški konzum pa 6107 K 11 vin. Ako se pomisli, da je mogoče marsikatera tirjatev neizvedljiva in da blagovno skladišče vsled tega in onega vzroka izgubi na vrednosti, potem je pač jasno, da bilanca v resnici ni aktivna, kakor trdijo, temveč precej pasivna, med tem ko borovski konzum izkazuje čistega dobička 8380 K 64 vin. Naj to zadostuje, da se malo vidi, kakšno je gospodarstvo v nemškem konzumu. Potemtakem se tudi ne čudimo, da se je na občnem zboru nemškega konzuma iz ust predsednikovih slišal poziv, naj se borovski Nemci vendar enkrat začnejo zanimati tudi za gospodarstvo, ki ga imajo sedaj samo za »Wein, Weib und Gesang.«

Ukve. (Razno.) Ker je stara požarna bramba lani z gasilnim orodjem vred žalostno pogorela, se je pri nas ustanovila nova, toda z velikimi težavami; zato je moral naš skrbni g. župan zapreti, ako ne bodo možje v zadostnem številu prostovoljno pristopili, da bo moral potem po neki postavi (!??) po en mož od vsake hiše. Le treba bo seveda še napeljati telefon iz vasi do vsake planinske kočice, da bi v slučaju požara mogli takoj priti, sicer nam požarna bramba ne bo veliko koristila, ker je večina ognjegascev na planini ali pa pri drvarjih in železnici, ali pa bo moralo goreti šele ob nedeljah in praznikih, ko možje pridejo domov k sv. maši. Da bi navdušenje za požarno brambo rastlo, je bilo treba koj v začetku dobro zaliti, za kar je skrbel neki dobrotnik iz Trbiža. Žegen požarne brambe se je vršil pri Šuršu, v gostilni njenega načelnika in prvega občinskega basista, brez g. fajmoštra, ker bi njegov slovenski žegen menda malo zalegel. Lepa in koristna je ta naprava, da le ne bode samo za parado in za pomnoževanje vrst naših nasprotnikov in da se ne bode dajala še priložnost k pijančevanju, ko je pri nas itak dovolj

tako, da si g. župan ne ve pomagati, ali boljše rečeno, noče ali ne sme, ker bi drugače padel v nemilost naceljnov. Naš gosp. župan je za vse gluhi in slepi ali napol, tako da mnogi že zmagujejo z glavami nad takim nastopanjem in ravnanjem. Ako ravno je mogočen in vpliven mož, vendar nima poguma, da bi vzel debelo metlo in pošteno pometel naš hlev, v katerem se je že nabralo precej gnoja. A v svoji ljubeznivosti vse pokrije s svojim širokim, nemškim plaščem; le pri našem župniku je izjema, ta mu najbolj leži v želodcu zaradi slovenskega uradovanja; zato ga je skušal očrniti pri knezoškofu, da zdaj tukaj ni več miru in je najnevarnejši človek za Ukve in menda za vso Kanaljsko dolino, bržkone tudi za mehke županski stolček, ki se vsled svoje starosti začena majati. Vsi, ki nemško čutijo, na pr. orožniki, železnični uradniki in njihovi drugi somišljeniki so vsi nedolžni in beli kot lilije, le pred župnikom kar — brrr — vse zoper njega. Pozimi bodo občinske volitve, zato mora zdaj vse na noge, kar leze in gre, da nam še naprej po nemškem receptu stari oča županuje in da se ohrani nemški »značaj« slovenske občine, za kar gotovo zasluži kako odlikovanje, ki bi mu je lahko preskrbel naš vsemogočni poslanec dr. Waldner, ker je že itak pozabil na cerkev in potok. Da bi gospod urednik ne prišel v skušnjava, vreči ves dopis v koš, zato končam, četudi nerad, svoje novice z obljubo, oglasiti se zopet kmalu v »Miru«, za kar že skrbe naši prijatelji, ki ga pridno prebirajo in se tako polagoma učijo takomenovano »hrvaščino«.

Dolinčice pri Galiciji. (Ogenj) — kakor se močno sumi — podtaknjen od zlobne roke, je upepelil celo lepo posest sosedno kajžo vred posestniku Jak. Gregoriču, p. d. Kuncu. Izbruhnil je ob 1. uri v noči od 7. na 8. t. m. ter se razširil s tako hitrico, da so si speči prebivalci le komaj mogli rešiti golo življenje. V strašnih mukah je zgorela tudi ena krava in šest svinj. Skupno prizadevanje sosedov je moglo zabraniti samo rdeče-vročemu jezičku, da ni obližnil celo vas. Kopicu številnih otrok le nizko zavarovanega, pomoči potrebnega nesrečnega so vzeli začasno blagi sosedje pod streho.

Odlično živilo za zdrave, slabotne in v razvitku zaostale otroke vsake starosti. Pospešuje tvoritev mišic in kosti, zabranjuje in odstranja kakor nič drugega drisko, bljuvanje, črevesni katar itd. 2

Gospa Sveta. (Živijo 50, 25 in 1!) Gospasveški kapitelj je letos izvanredno srečen, ker obhaja trojno slovesnost. Vlč. g. dekan in častni stolni korar g. And. Wieser obhajajo zlato mašo (31. julija), vlč. gosp. Franc Virnik srebrno mašo (17. julija) in mežnarjev sin, vlč. g. V. Ruprecht pa prvo sv. mašo. Slovenci-farani kličemo iz celega srca: Bog živi 50, 25 in 1!

Vetrinj. (Nesreča.) V nedeljo, dne 14. t. m. se je ob tri četrt na 7. uro zjutraj zgodila strašna nesreča. Kuhinjska deklica, Angela Torkar iz Kotmarevasi, službujoča pri baronu Josipu Aichelburgu, je hotela naglo zakuriti. Ker ni hitro gorelo, je polila drva s špiritom. Plamen švigne iz ognjišča ter vname posodo, v kateri je bilo približno pet litrov špirta. Posoda se razpoči, oblije nesrečno deklico in v trenutku je bilo dekcle v plamenu. Z obupnim glasom vpije na pomoč. Ko dojdejo ljudje na lice mesta, je bila deklica že vsa opečena. Zgorela ji je popolnoma obleka, opeklina so bile najhujše vrste, torej smrtne. Domači zdravnik gosp. dr. Blumenthal jo za silo obveže, zgleдалa je kakor mumija, ter odredi, da jo naj prepeljejo v celovško bolnišnico. Ob 8. uri dojde iz mesta rešilni voz, odpelje tja nesrečnico, ki umrje tam ob 12 uri. Bila je do zadnjega pri zavesti, in tako je bilo mogoče, sprevideti jo pred smrtjo še s sv. zakramenti. V torek ob 6. uri zvečer je bilo njeno truplo prepeljano iz Celovca in ob jako obilni udeležbi pokopano na zakamenskem pokopališču. Pogreba so se udeležili poleg domačega občinstva in iz Kotmarevasi tudi družina pl. Aichelburg in pl. Marozzo. Slučajno je bil navzoč tudi preč. g. dekan Mihl in vlč. g. Sigl. Domači župnik je imel primeren nagrobni govor. Žalost in sočutje je

bilo splošno, kar so pričala solzna očesa. Rajnka, stara 22 let, je bila prijaznega vedenja in izborna cerkvena pevka, zato obče priljubljena. Pa tudi zvesta svojemu narodu; kajti pri zadnjem ljudskem štetju se je navzlic znanemu terorizmu dala zapisati za Slovenko! Počivaj v miru, vrlo dekle!

Kupujte in rabite le vžigalice: „V korist obmejnim Slovencem“!

Politične vesti.

Govor dr. Šusteršiča o kranjskem deželnem gospodarstvu.

V nedeljo, dne 14. t. m. je imel dr. Šusteršič shod v Mostah pri Ljubljani, kjer je govoril o političnem položaju in o jugoslovanskem vprašanju. O kranjskem deželnem gospodarstvu se je med drugim izrazil sledeče: »Seveda, zgoraj vedo, da bi si naši sosedje obliznili vseh deset prstov, ako bi stali v takih razmerah, kakor Kranjska dežela. Vzemimo za zgled samo sosedno Koroško. Ta ima 75 odstotno deželno doklado na direktne davke, mi imamo le 40-odstotno, razen tega imajo na Koroškem na užitnino 130 odstotno doklado, mi samo 40-odstotno. Naš deželni finančni minister dr. Lampe je preračunal, da imamo mi vsako leto en milijon kron preveč, ako bi imeli take doklade kot Korošci.«

O razmerju Turčije do drugih držav.

Turški minister za zunanje zadeve Assim-bej je dne 15. t. m. poročal zbornici o razmerju Turčije do drugih držav sledeče: Zunanjepolitični položaj Turčije je v sedanjem trenutku vedno bolj ugoden, kakor je bil začetkom vojske. Izpočetka se je mislilo, da bo vojska le kake 14 dni trajala, a Turčija se že deseti mesec hrabro brani. **Mi bomo vojno nadaljevali**, ne iz veselja nad krvoprelitjem, ampak zato, ker so mirovni pogoji Italije nesprejemljivi. **Ako bodo sprejemljivi, bomo o njih razmotrivali.** — Kar se tiče razmerja do Francije in Anglije, je izborna, kar se pa tiče Nemčije in Avstrije, umevamo njujin delikatni položaj napram obema vojskujočima se silama, toda **Turčija vé veliko zahvalo govorom avstrijskega zunanjega ministra** gofja Berchtolda, ki s toliko spretnostjo vodi avstrijsko zunanjo politiko. Mi smo prepričani o veliki odkritosrčnosti avstrijske politike, ki hoče vzdržati mir na Balkanu. Pa tudi razmerje do Rusije je popolnoma prijateljsko, kakor do drugih balkanskih držav, zlasti do Rumunije. Zbornica je izrekla s 194 glasovi proti 4 vladi zaupnico.

Za smeh in kratek čas.

Primeren odgovor. Dva postopača nasproti kmetu, ki je sejal: Le delaj, pridelek bo pa za naju! — Kmet: Je že mogoče, sejem ravno konoplje!

Somišljeniki! Zahtevajte v gostilnah računске listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Oklic vladarja vseh narodov.

Ljubi moji podložniki!

Vsi dobro veste, da sem jaz največji hudo dodelec, največji ropar, najstrastnejši morivec na svetu — pa se mi vendar klanjate, kakor Bogu!

Vsi dobro veste, da sem pomoril že več ljudi, kakor jih je kdaj padlo v kaki bitki, in da še sedaj vedno počasi porivam meč v srca milijonov, ki bodo drug za drugim padli kot žrtve moje krutosti, — pa me vendar vsi ljubite in me hočete imeti po vseh vaših hišah in le zame delate.

Vsi dobro veste, da iz vas naredim bitje, ki je veliko nižje, veliko bolj podlo, veliko krutejše in brezsrčneje kot najkrutejše zveri, — pa vi vendar hitite za menoj in me prosite vsaj kapljice.

Milo je zaupen predmet!

Kako to, da obvladajo Schichtova mila celo monarhijo?
Ker so nedosežna v kakovosti, štedljivosti in čistosti.

Vsi dobro veste, da sem milijone srečnih družin uničil, brez števila srečnih zakonov razdejal, milijone otrok naredil sirote pri živčnih očetih — pa sem vendar prva in najvažnejša reč v vaših hišah. Če za kruh ni, zame mora biti, ker se me ne more pogrešiti.

Vsi veste, da sem milijone mladih življenj poteptal v blato, milijone nedolžnih src raztrgal in umazal, milijone krepkih mladeničev upropastil v prezgodnji grob, — pa me vendar dajete nedorasli mladini, da se me privadi in tako pade v moje kremplje.

Vsi veste, da sem jaz tisti, ki vam polnim bolnišnic, norišnic, ječe ter vam tako povzročam velikanska bremena stroškov, — pa me vendar javno zagovarjate in razširjate, da morem nemoteno raztezati svoje kruto vladarstvo vedno dalj in dalj.

Vsi veste, da sem že cela morja solz iztisnil iz človeških oči, — pa vendar me imenujete srečo in moram biti pri vseh vaših veseljih in slavnostih, in sicer poglavitna reč.

Vsi veste, da sem že cele narode uničil, da so izginili s površja, kakor bi jih nikdar ne bilo na svetu, — in vendar moram biti vladar pri vseh narodnih slavnostih in v imenu naroda mi dovažate novih podložnih, da morem še naprej vladati.

Ve, uboge zapuščene matere, vdove pri živih možeh, dobro veste, da sem vas jaz oropal bivšega dobrega moža, ljubečega soproga, ga izpremenil v krvoločno zver ter ga pognal po svetu kot grešnega Kajna, — pa vendar mi dajete tudi otroke, ko jih navajate name.

Vsi veste, da sem jaz vaš največji sovražnik na svetu, — pa me vendar vsi branite in zagovarjate pred vsakim, tudi najmanjšim napadom, in naj si je to od kate-rekoli strani.

Vsi veste, da sem le jaz največkrat prvi in edini vzrok vsega gorja, vse revščine naroda, — pa vendar imam častno mesto po vseh hišah, od kraljeve palače pa tja do zadnje gorske kočice.

Vsi veste, da sem jaz že vse to naredil in da bom krepko vse vršil še naprej in še milijone in milijone naredil nesrečne, ako me boste še naprej tako iskreno ljubili, me tako krepko razširjali, tako pridno delali s krvavimi žulji zame, — pa mi vendar hočete ohraniti zvestobo.

Zato pa vam prisegam:

Vsak narod pijancev bom izročil gotovi pogubi in uničenju in ne bom pustil za njim drugega kot umazano ime.

V to imam pravico od vas samih, ker vsi to dobro veste, in vendar — mi hočete služiti!

Dobro! Živeli, moji udani podaniki!

Alkohol, vladar vseh narodov.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje kože samo Steckenpferd-lilijnomlečnato milo od trdke Bergmann & Co. v Dečunu na L. Kos po 80 h se dobiva povsod.

Cerkvene vesti.

Sprejem v kn.-šk. Marijanišče. Ker število gojencev za kn.-šk. Marijanišče po sprejemnih izpitih dne 6. julija še ni popolno, bodo sprejemali gojence še v jesenskem terminu v prvi in višje razrede. Sprejemna izkušnja bo dne 16. septembra ob 9. uri dopoldne, vpisovanje pri c. kr. gimnazijskem ravnateljstvu v Celovcu dne 15. septembra od 9. do 12 ure in od 3. do 5. ure. Izpraševali bodo iz Nemščine: analizo besed iz navad-

no razširjenih stavkov; iz računstva: 4 načini računanja z decimalnimi lomki. Prošnje za sprejem naj se naslovijo na kn.-šk. ordinarijat ali naravnost na ravnateljstvo kn.-šk. Marijanišča v Celovcu.

Književnost.

Zlata knjiga Blaženega Ludovika Grinjona Monforskega o pravi pobožnosti do Marije pod naslovom »Marija kraljica src« je izšla v slovenskem prevodu. Blaženi Ludovik Grinjon Monforski se je boril s posebno odločnostjo proti privržencem janzenizma, one verske sekte, ki je učila prestrogo in prenapeto pobožnost, katero je sveta cerkev zavrgla in ki je preslepila in pogubila mnogo duš. V tem boju je napisal nauk o pravi pobožnosti, o kateri naj se pouči vsak, kdor hoče svoje delo in molitve posebno posvetiti Bogu in Mariji in jim pridobiti posebno vrednost za posmrtno življenje. »Zlata knjiga« se dobi v lepi slovenski prestavi v obliki molitvenika in obsega ob koncu tudi mašne in druge vsakdanje molitve. Oblika je zelo priročna in majhna, da spraviš knjižico, kljub njeni obsežnosti — okoli 300 strani — v vsak žep, ne da bi te količkaj ovirala. Popir in tisek je fin in za oči prijeten, cena nizka. Knjižica je izšla v zalogi »Katoliške Bukvarne« in velja vezana v platno z rdečo obrezo 1 K 60 vin., fin šagrin z zlato obrezo 2 K 40 v.

Gospodarske stvari.

Rž in pšenica ste naše poglavitno žito za kruh: Za domače poljedelstvo je največje važnosti, da mnogo pridelamo, da postanemo od inozemstva neodvisni. V dosego tega cilja je potrebno pravilno gnojenje. Po današnjih izkušnjah gojijo poleg hlevnega gnoja za hektar s 400 kg Thomasove moke »zvezdna znamka« tako za pšenico kakor tudi za rž. Brez hlevnega gnoja se porabi 500 do 600 kg Thomasove moke »zvezdna znamka« za hektar poleg kalijevih in dušikovih gnojil.

Slovenske občine in slovenska društva!
Spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“!

Društveno gibanje.

Ruda. »Izobraževalno kmetsko društvo za Rudo, Št. Peter in okolico« priredi v nedeljo, dne 21. julija 1912 opoldne po blagoslovu zborovanje pri Faštelnu na Dobrovi. Na sporedu je: 1. Govor. 2. Tombola. 3. Igra »Lurška pastirica«. — Odbor.

Globasnica. (Živinorejska za druga) za Globasnico in Šteben ima dne 28. julija t. l. ob 3. uri popoldne pri Žlokarku v Štebnu zborovanje. Ker bo gosp. Franc Mauchler, živinorejski inštruktor poročal o zelo važnih rečeh, zatorej vabi k polnoštevilni udeležbi načelnik.

Listnica uredništva.

A. K. Poročilo je sestavljeno dobro, a o shodih, ki so se vršili že pred tremi tedni, vendar ne moremo šele zdaj poročati, ko nam še za novice primanjkuje prostora!

F. Š. Če pri deželnem plačilnem uradu izjavljajo, da nimajo slovensčine zmožnega uradnika, vzamemo na znanje; morali pa bi ga seveda imeti in so dolžni sprejemati slovensko potrjene pobotnice!

Lepo arondirano posestvo v venberški občini je zaradi bolehnosti posestnika pod ugodnimi pogoji naprodaj. Pri hiši je prodaja mleka, 40 oralov sveta, lepi travniki, njive in sadni vrt. Oglasila na upravnishstvo „Mira“ št. 29.

Nova kajza s sadnim vrtom blizu cerkve v Medgorjah št. 15 je naprodaj. Več pove Neža Blatnik, Št. Peter pri Celovcu št. 14.

Gospodična, ki išče družinske družabnosti v Celovcu, se sprejme na stanovanje brez hrane. Pogoji se izvedo v Domg. 16, II. nadstropje.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Loterijske številke.

Brno, 10. julija: 74 28 50 53 80
Linc, 13. julija: 78 83 13 84 8
Trst, 13. julija: 5 63 78 58 28

Tržne cene v Celovcu

13. malega srpana 1912 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litr. (biren)			
	od	do	K	v		
	K	v	K	v		
Pšenica	24	—	24	50	15	58
Rž	21	50	23	—	13	13
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	27	20	28	—	13	60
Oves	23	76	25	63	9	17
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	—	—	—	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižol rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir) (nova)	—	—	16	—	—	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	4	50	7	—	—	—
kislo	2	40	4	50	—	—
Slama	2	40	3	70	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur.maslo (putar), 1	2	80	3	60	—	—
Slanina (špeh), pov. 1	2	20	2	30	—	—
sur. 1	2	10	2	20	—	—
Svinjska mast . . . 1	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	16	—	20	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ² .	2	80	3	20	—	—
30 mehka, 1	2	40	2	90	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.		Prignalo	Prodalo	
		živa	zaklana			
	od	do	od	do	od	do
v kronah						
Konji	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	88	—	—	4 4	
za vožnjo	500	565	—	—	16 10	
Junci	—	—	—	—	—	
Krave	260	620	68	74	48 26	
Telice	400	—	—	—	1 1	
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	
Praseta, plemena	14	46	—	—	315 210	
Ovce	—	—	—	—	—	

Srečke v korist „Slovenski Straži“

prineso obmejnim Slovencem pomoč, naročnikom v srečnem slučaju bogastvo. Nihče naj ne zamudi zrebanja turških srečk dne 1. avgusta t. l., pri katerem bo vzdignjen glavni dobiček čistih 400.000 zlatih frankov. Vsak naročnik dobi eno srečko v korist revnim otrokom z glavnim dobitkom v vrednosti 5000 kron zastonj. Pojasnila daje za „Slovensko Stražo“ gosp. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

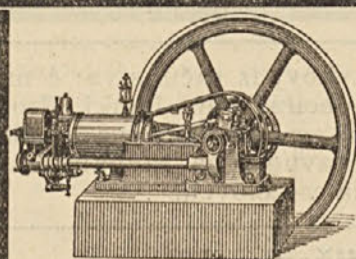
Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Neugajajoče se
sprejema nazaj.

Samo **K 4-90** krasna remont.
anker srebrna ura za gospode

s tremi močnimi, krasno graviranimi pokrovi na pero, finim anker-kolesjem, tekočim na kamnih, natančno kažoča, 3 leta jamstvo, proti povzetju samo **K 4-90**. Eksport ur **L. Schaechter** na Dunaju, XVI/2, Lerchenfelder-gürtel 5.

Vsak strokovnjak
Vam pove, da so
orig. Otmar-motor
stabilen ali nepremaklj. in
poljedelski stroji
iz tovarne

C. Prosch, Celovec,

imejitelja brata inženirja Prosch, najboljši in
najzanesljivejši v obratu.

Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, postaja Straža-Toplice na dolnj. železnici.

Toplice z indiferentnimi snovmi z 38°C, zdravljenje s pitjem in kopelmi. Posebno učinkujejo pri protinu in skrnini, ischias, nevralgiji, kožnih in ženskih boleznih. Veliki kopalni bazeni, ločene kopeli in močvirnate kopeli. Zložno urejene sobe za tujce, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Dobro pogozdena okolica. Dobra in poceni restavracija. — Sezona od 1. majnika do 1. oktobra. Prospekti in pojasnila brezplačno pri upravi kopalnišča.

Naznanilo.

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel posestvo po rajnem očetu gosp. Ivanu Graber, kjer izvršujem

**slikarsko, gostilničarsko
in trgovsko obrt.**

Posebno se priporočam prečastiti duhovščini za vsa v podobarsko, sobno in cerkveno slikarsko stroko spadajoča dela ter zagotavljam solidno, točno in ceno postrežbo.

Zahvaljujem se obenem tudi za vsestransko zaupanje, izkazano mojemu rajnemu očetu, posebno v slikarstvu, ter prosim, podprt po mnogoletnih izkušnjah, nabranih pod očetovim vodstvom, za ravnostisto blagohotno zaupanje in mnoga naročila.

Z odličnim spoštovanjem

Gregor Graber

posestnik in slikarski mojster
v štebnu pri Beljaku, pošta Maloše.

Darilo za čitatelje tega časnika.

Darujemo 3000 parov čevljev!

Da uvedemo svoje izborne zelo elegantne chevročevlje iz najboljšega trpežnega usnja, moderne fasone, darujemo 3000 parov čevljev, kakor na podobi. Le za delo je treba plačati K 15.— za 3 pare. Pošiljamo čisto po volji čevlje na jermene za gospode ali gospe z vsako poljubno številko ali po vsaki centimetrski meri. Dobite torej za samo K 15.— 3 pare izbornih čevljev, ki stanejo sicer K 42.— in s katerimi boste gotovo zelo zadovoljni.*

Pošiljajte po povzetju ali predplačilu. Zamena dovoljena, torej noben riziko. Vsa naročila na naslov:

R. BERGER-ja eksport čevljev, Dunaj 27, poštni predal 69.

* Šele od Vašega priporočila računamo na dobiček.

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na leden žrivovali za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slov. Straži“ v Ljubljani po knjižico g. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj.

Nobene utrujenosti

ne občuti marljiv
telovadec in dober
pešec tudi pri daljšem
gibanju, če si
oskrbi čevlje

s pristnimi

Palma

kavčuk podpetniki:

Dobiva se v vseh tozadevnih trgovinah.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikovaška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi za konje.

Za zabavo služi **kegljišče,** pozimi zakurjeno.

Poleti sedi na **senčnatem vrtu.**

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica **K 8.000.000.**

Rezervni fond čez **K 800.000.**

Denarne vloge
obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge
do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavčije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spletju, Trzinu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu. Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za komad. Tiske srečke s 4% obrestni. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.